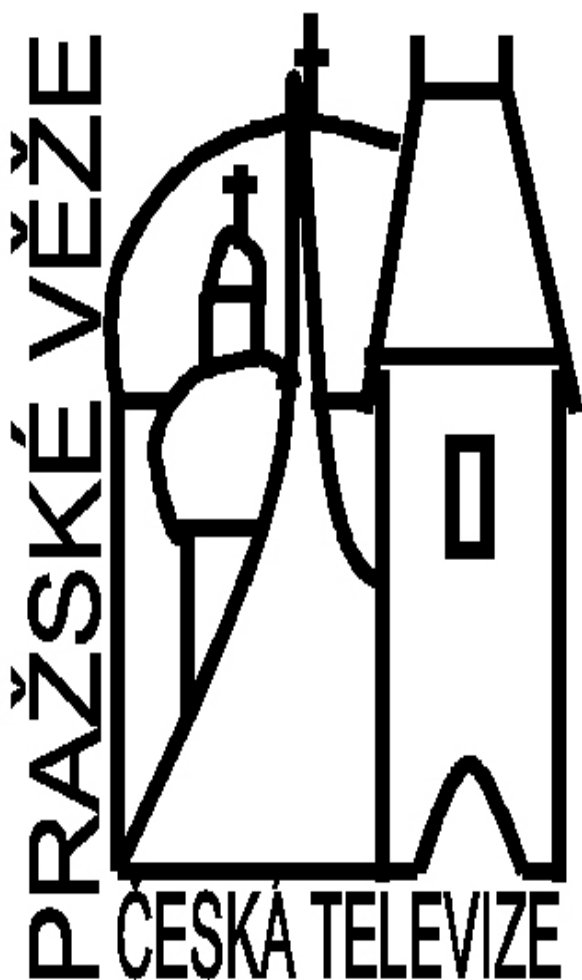

ČESKÁ TELEVIZE

Centrum publicistiky, dokumentaristiky a vzdělávání

Bedřich Ludvík

PRAHA, MĚSTO VĚŽÍ

16 dílný dokumentární cyklus

DÍL 6. VĚŽE OD LETNÉ PO STROMOVKU.

Dramaturg: Milan Vacek

© říjen 2001 až únor 2007

OBRAZ 1
DVĚ PLOŠINY – KOSTEL SV. PROKOPA - ŽIŽKOV

Detail nohou Průvodce. Jdou po dlažbě. **Komentář:**
Pak nastoupí do vysokozdvížné plošiny. Začíná seriál, který vás uchopí do
Ta začne stoupat... náruče, pozvedne k nebesům a už nikdy vás nenechá klesnout.

Průvodce na stoupající plošině na
kameru:

Průvodce:
Uchopíme vás a pozvedneme
k vrcholům sta pražských věží.
Vystoupáme za vás tisíce schodů,
prolezeme spousty půd, otevřeme
stovky vikýřů. Na konci toho všeho
vám nabídneme pohledy na Prahu,
matku měst, v dědictví nám danou,
šírou tu Prahu, Prahu jedinou.

OBRAZ 2
OBRAZOVÁ MONTÁŽ + ÚVODNÍ TITULKY

Naprolínané oblety nejrůznějších
pražských věží.

Úvodní titulky:

Česká televize
Centrum dokumentaristiky,
publicistiky a vzdělávání
uvádí
dokumentární cyklus
PRAHA, MĚSTO VĚŽÍ
Průvodce
VIKTOR PREISS
Námět, scénář, hudba, režie:
BEDŘICH LUDVÍK

(ústřední píseň)

*Nad městem jsou věže
Tyčí se nad námi
My žijem při zemi
Věže jsou s hvězdami*

*Ještě že věže jsou
Že nad námi stojí
Pozvednou k nebesům
Ty z nás kdo se bojí*

*A pak u nohou ti leží
Praha, město věží
Ať prší či sněží
Stoupejme do věží*

*Do věží ke zvonům
K jejich mocným tónům
Do věží vzhůru k lidem
Jímž je věž osudem*

OBRAZ 3

RAMPA PRAŽSKÉHO HRADU

Kamera odjíždí od pohledu na Prahu.
Průvodce se dostává do obrazu a mluví
na kameru:

Průvodce:

Každá věž v sobě ukrývá základní paradox: její do daleka viditelný zlatý hrot proniká do záře nebe, ale dovnitř věže nikdo nevidí, tam sídlí tma a tajemství. Proto není divu, že k řadě věží se váže nějaká pověst či legenda?

Průvodce se otočí od kamery a zadívá se na město pod sebou. Kamera najede na detaily věží.

Komentář:

Tak například pro stavbu kopule kostela na Karlově se prý stavitel musel spojit se samotným ďáblem. Pod nikdy nedostavěnou věží kostela sv. Máří Magdaleny prý zase bloudí bezhlavá postava herečky Laury, která zde byla zavražděna svým žárlivým manželem.

Průvodce na kameru:

Průvodce:

Hezky se to poslouchá a představuje. Ale já vás dnes zavedu do šesti věží, které jsou zcela bez legend. I když: co věž to lidský příběh, osud, úděl. Možná se nám jejich legendy jen dochovaly.

OBRAZ 4

LETECKÉ ZÁBĚRY LETNÉ, HOLEŠOVIC A STROMOVKY

Montáž záběrů Letné, Holešovic a Stromovky

(ústřední hudební motiv)

Komentář:

Tentokrát to nebude Praha jak ji znáte. Červeň střech se zlatým lemování a nespočetnými věžemi kostelů věžičkami měšťanských domů. Praha má řadu dalších podob. Dnešní věže jsou až na dvě výjimky zasazeny doprostřed zeleně, jedna dokonce doprostřed vody. Ještě stále jsme neopustili levý břeh Vltavy.

Postupujeme po proudu řeky přes Letenskou pláň, Holešovice až po Královskou oboru, lidově zvanou Stromovka.

OBRAZ 5

HANAVSKÝ PAVILON

Průvodce, před Hanavským pavilonem,
na kameru:

Průvodce:

Věž Hanavského pavilonu není ani velká ani starobylá, ale za pozornost rozhodně stojí. Je to jedna z dominant hrany Letenské pláně a je to stavba, při které byla použita unikátní stavební konstrukce.

Montáž pohledů na Hanavský pavilon
a cesty Průvodce do věže.

Komentář:

Celý ten zázrak novobaroka a secese je totiž odlit ze železa, je z litiny. Pro Jubilejní zemskou výstavu v roce 1891 jej, jako výstavní stánek knížecích hanavských železáren komárovských, navrhl architekt Otta Hieser. Když výstava skončila, darovala Jeho jasnost kníže Vilém z Hanavy pavilon městu Praze. Ten byl za 8000 zlatých rozebrán a přesen na hranu Letenské pláně.

Průvodce ve věži na kameru

Průvodce:

Kdo dnes zná knížete Viléma z Hanavy a kdo dnes ví, kde stály nejstarší české komárovské železářny? Ale zajít si na kávu do Hanavského pavilonu můžete dodnes. Do věže vás sice nepustí, ale podobné pohledy na Prahu, Vltavu a mosty a věže uvidíte i z terasy před pavilonem.

Montáž pohledů z věže Hanavského
pavilonu.

(kus ústřední písně)

OBRAZ 6

LETECKÝ POHLED NA LETENSKÝ ZÁMEČEK

Montáž leteckých pohledů na Letnou a
Letenský zámek

Komentář:

Na opačném konci Letenské pláně stojí od roku 1863 tato stavba – Letenský zámek. V novorenesančním duchu jej vyprojektoval architekt Ignác Ullmann. Ale nedejte se zmást, nikdy to žádný zámek nebyl. Od samého začátku šlo o výletní restauraci.

OBRAZ 7 **LETENSKÝ ZÁMEČEK**

Průvodce stojí na výhledovém místě a dívá se na Vltavu pod sebou

Průvodce:

I do osudu této stavby zasáhla Jubilejní zemská výstava. Díky ní byla od Vltavy až sem vybudována 109 metrů dlouhá lanová dráha. Nejdříve ji, podobně jako Petřínkou lanovou dráhu, pohánělo čerpání vody do horního vagonu, později, v roce 1903, byla přestavěna na elektrický pohon. Začátkem I. světové války byl její provoz zastaven a od roku 1926 nastoupila na její místo další technická atrakce – první pohyblivé schody v Praze. Ty tady sloužili až do roku 1937. Dnes po nich nenajdeme ani stopu.

Průvodce se otočí a zamíří k Letenskému záměčku. Vejde dovnitř a stoupá do jeho věže.

Komentář:

Další technickou atrakcí na tomto místě byla první Křižíkova elektrická dráha. I její vznik iniciovala Jubilejní zemská výstava. Český vynálezce a podnikatel František Křižík nechal odtud až do Stromovky postavit jednokolejnou trať. Jízda po ní se trvala jen čtyři minuty, ale byla to vůbec první tramvaj v Praze!

Průvodce ve věži na kameru:

Průvodce:

Věž Letenského záměčku je dnes součástí restaurace a složí jako salonek pro šest až osm lidí, ale dovedu si tady představit i krásnou večeři ve dvou:-)

Průvodce se zasní, obraz se rozostří...

Svíčky na stole, za okny se rozsvěcují pražské věže...

OBRAZ 8

OSVĚTLENÉ VĚŽE NOČNÍ PRAHY

Montáž jízdy okolo nasvícených pražských věží, případně montáž záběrů z nočního letu balonem nad Prahou.

Komentář:

Nasvícení pražských věží nemá dlouhou historii, ale jako každému městu i Praze sluší. Díky němu se lze celou noc procházet či projíždět městem a obdivovat krásu věží z úplně nového pohledu. Věže vyplouvají ze tmy jako divadlení kulisy, na černém pozadí noci působí štíhle a mysticky. Nezbyvá než pustit ústřední píseň a oddávat se té noční podívané...

*(Nad městem jsou věže
tyčí se nad námi
my žijem při zemi
věže jsou s hvězdami.)*

OBRAZ 9 LETENSKÝ ZÁMEČEK

Průvodce se zaostřením probere do současnosti.

Průvodce:

Pohledy z věže Letenského zámku jsou jiné než jsme zvyklí. Pražský hrad se nám vzdaluje a ocitáme se na rozhraní Starého Města a Karlína pod svahy Vítkova a Žižkova. Hluboko pode mnou je pak uprostřed Vltavy další zvláštní věž našeho dnešního putování – věž štvanické elektrárny.

Nájezd kamery na věž štvanické elektrárny

OBRAZ 10

ŠTVANICKÁ ELEKTRÁRNA

Montáž pohledů na věž štvanické elektrárny. Pak cesta na věž a pohledy z ní:

Komentář:

Přesto, že švanická elektrárna je čistě technické dílo, její architekt, Alois Dlabáč, našel prý inspiraci při cestě do Francie v nějaké zámecké stavbě a snad proto opatřil budovu elektrárny věží.

Stavba pochází z roku 1914 a fungovala až do roku 1972. Pak prošla rozsáhlou technologickou rekonstrukcí, která 5 x zvedla výkon vodní elektrárny – z 1,2 MW na současných 5,6 MW. V době rekonstrukce to byla spotřeba pouličního osvětlení celé Prahy.

Uvnitř nevelké věže je řídicí centrum elektrárny a byt pro službu. Věž je zakončena pohodlným vyhlídkovým altánem s kopulí ze kterého má obsluha elektrárny dobrý výhled na celé vodní dílo a samozřejmě i na Prahu.

OBRAZ 11

LETENSKÁ VODÁRNA

Průvodce stojí na ochozu Letenské vodárny. Kamera ho snímá teleobjektivem. Během jeho promluvy odjede na celek věže.

Průvodce zmizí ve dveřích. Montáž veho výstupu výš do věže.

Průvodce u hodinového stroje na semém vrcholu věže.

Pohledy z věže do okolí.

Průvodce na kameru:

Průvodce:

I tato věž má nebo spíše měla, něco společného s vodou.

Jsem na ochozu Letenského vodojemu a není odtud pranic vidět. Pokusím se vystoupat ještě výš, ale nevím nevím zda to něco přinese...

Komentář:

Letenská novorenesanční vodárna byla postavena podle projektu architekta J. Fialky v roce 1888. Tehdy byla součástí rozlehlého vodárenského areálu zásobujícího pitnou vodou Holešovice a Bubeneč. V roce 1913 vyřazena z provozu a přestavěna na byty zaměstnanců vodáren. Dnes jsou v ní klubovny nejrůznějších dětských organizací.

Průvodce:

Vysoko nad stanovou střechou je tento nádstavec s hodinami.

I když jsem na samém vrcholu věže, není odtud žádný výhled na Prahu. Ze všech stran jen domy, ulice a hukot aut. Tak z téhle věže žádné pokoukání nebude.

Po všech těch technických stavbách by to zase chtělo nějakou tu věž kostela, duchovní věž, z těch bývá nejlépe vidět...

OBRAZ 12

LETECKÉ ZÁBĚRY KOSTELA SV. ANTONÍNA

Montáž leteckých pohledů na kostel sv. Antonína.

Komentář:

Kostel sv. Antína Paduánského stojí na dolním konci Strossmayerova náměstí od roku 1914. Podle vzoru Týnského chrámu ho navrhl Antonín Mikše, autora věží Vyšehradské basiliky a spolutvůrce kostela sv. Prokopa na Žižkově. Jeho dvě jsou vysoké 59 metrů.

BRAZ 13
V KOSTELE SV. ANTONÍNA

Průvodce v kostele sv. Antonína, na kameru:

Průvodce:

V každé z věží je dnes jeden zvon, ale vystřídalo se jich tam přesně osm. O všech se můžeme nakonec dočíst lakonické oznámení: rekvírován.

Kamera obhlíží zvon Kliment

Komentář:

Zvon, který je dnes zavěšen v pravé věži má jméno „Kliment“ a je z roku 1572. Ulil ho Brikcí z Cinperka a váží 490 kg.

Kamera obhlíží zvon Svobody

Zvon ve druhé věži je sice podstatně mladší, ale zato má neobyčejně složitou historii. V roce 1918 jej ulila firma Meneely Bell Co. ve státě New York. Je kopií tzv. Amerického Zvonu Svobody z roku 1753.

Byl ulit na památku deklarace samostatného československého státu a poslán do Užhorodu. Zde zůstal nepovšimnut a posléze zapomenut. Až v roce 1928 byl z Užhorodu převezen do Prahy.

Průvodce přistoupí ke Zvonu Svobody a řekne do kamery:

Průvodce:

Ale ani tady mu štěstí nepřálo. 20 let ležel na Pražském hradě, odkud byl v roce 1954 převezen sem do kostela sv. Antonína. A opět se nic nestalo. Zavěšen byl o třicet let později okolo roku 1980.

Věřili byste tomu? Ale proč ne? Tak umíme my Češi zacházet se svobodu.

A teď vzhůru do trámů, podívat se na svožaté a momentálně poměrně svobodné město.

Montáž pohledů z nejvyššího místa věže kostela sv. Antonína

(kus ústřední písně)

OBRAZ 14 **LETECKÉ ZÁBĚRY MÍSTODRŽITELSKÉHO LETOHRÁDKU**

Montáž leteckých pohledů na Stromovku a Místodržitelký letohrádek nad ní.

Komentář:

Místodržitelský letohrádek nad Královskou oborou, dnes nazývanou Stromovka, pamatuje ve svých základech dobu panování krále Přemysla Otakara II. Ten dal v roce 1266 ohradit rozlehlý pozemek mezi řekou a Letenským svahem a postavit lovecký hrádek. Ten sice v roce 1496 přestavěli, ale do této podoby jej nechal přestavět až král Vladislav II. Jagellonský. V té době byla přistavěna i 25 metrů vysoká věž, která nás zajímá..

OBRAZ 15
STROMOVKA - MÍSTODRŽITELSKÝ LETOHRÁDEK

Průvodce vyjde na věž letohrádku:

Průvodce:

Tak tady pode mnou neleží Praha, město věží, ale Stromovku, zelené plíce Prahy. Stojím na věži místodržitelkého letohrádku ve kterém dnes už nesídlí žádný místodržící, ale čítárna novin a časopisů Národní knihovny.

Montáž pohledů z věže.

Otevírá se mi pohled na úplně jiné věže než jsme zvyklí – na věžáky Bohnického panelového sídliště. Tak až sem expandovala ta kupecká osada od Vltavského brodu Pod Bruskou. No potěž nás Pán Bůh....

OBRAZ 16
ZÁVĚREČNÁ MONTÁŽ

Montáž pohledu na město.

Komentář:

Pověst vypraví, že v Praze žil mladík, který si myslel, že některou z pražských věží lze vystoupat až do nebe. Celý život takovou věž hledal. Lidé se mu smáli, ale on na to nedal a hledal tu správnou věž. Nakonec se ztratil. Pak kdosi našel na ulici pohozený sešit. Byl to deník tohoto mladíka. Zapisoval si do něj své poznatky z výstupu do věží. Zápisky neprozradily do které věže se chystal než zmizel a tak dodnes nevíme, skrze kterou věž vystoupal do nebe. Často jsem na tu pověst myslel, když jsem stoupal po schodech vzhůru do věže a otevíral poklop ve střeše. Zatím jsem cestu do nebe nenašel, ale při každém výstupu na věž myslím na nebe. I proto je dobré stoupat na věž. Vzhůru do věží!

Do montáže pohledů na pražské věže se vylnou závěrečné titulky:

Viděli jste seriál
PRAHA, MĚSTO VĚŽÍ

provázel Viktor Preiss

námět a scénář:

Bedřich Ludvík

dramaturg:

Milan Vacek

odborný poradce:

arch. Milada Vršecká

autor děkuje:

.....

.....

zvuk:

XY

ústřední píseň složil a zpívá:

Bedřich Ludvík

aranžmá písňě:

Jan Jirásek

střih:

Věra Flaková

(ústřední píseň)

Nad městem jsou věže

Tyčí se nad námi

My žijem při zemi

Věže jsou s hvězdami

Ještě že věže jsou

Že nad námi stojí

Pozvednou k nebesům

Ty z nás kdo se bojí

A pak u nohou ti leží

Praha, město věží

Ať prší či sněží

Stoupejme do věží

Do věží ke zvonům
PRAHA, MĚSTO VĚŽÍ
DÍL 6. - Věže od Letné po Stranovku.
Do věží vzhůru k lidem
Jímž je věž osudem

